

Διαφορετικότητα και ένταξη ως οριζόντιες διαστάσεις στην Εκπαίδευση Ενηλίκων

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Ευρωπαϊκή Ατζέντα
για την Εκπαίδευση
και Κατάρτιση
Ενηλίκων

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

 Εθνικό Πρόγραμμα
Διά Βίου Μάθησης

Τι είναι και τι δεν είναι η διαπολιτισμική διάσταση στη ΔΒΜ;

- Είναι η εκπαίδευση αλλοδαπών ή αλλόγλωσσων (διδασκαλία της Γ2);
- Είναι η εκπαίδευση πολιτισμικά ή θρησκευτικά «διαφορετικών» (τσιγγάνων, μουσουλμανικής μειονότητας);
- Αναφέρεται στις πολιτικές ένταξης των αλλοδαπών στην εκπαίδευση (Τάξεις Υποδοχής, Φροντιστηριακά Τμήματα, Διαπολιτισμικά Σχολεία);
- Είναι οι δραστηριότητες γνωριμίας με τους διαφορετικούς πολιτισμούς (παρουσίαση συνηθειών και εθίμων, χορών κ.ο.κ);

Οι επιρροές από την Τυπική Εκπαίδευση : ταύτιση με την εκπαίδευση «ειδικών ομάδων»

- Σκοπός της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι η οργάνωση και η λειτουργία σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την παροχή εκπαίδευσης σε νέους με εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές ή μορφωτικές ιδιαιτερότητες.

(Εισηγητική Έκθεση στο νόμο 2413/96 «Για την ελληνική παιδεία στο εξωτερικό και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση»)

«παρεξηγήσεις»

- Ό,τι υπερβαίνει τον ενεργητικό αποκλεισμό (όπως η διδασκαλία της γλώσσας της χώρας υποδοχής) βαφτίζεται «πολιτική ένταξης» ή και «διαπολιτισμική προσέγγιση».
- Με ακροβατικό τρόπο οι πρακτικές επιστροφής στην αφομοίωση ή «προσαρμογής» στον πολιτισμό της χώρας υποδοχής συνοδεύονται από «πολιτικά ορθή» διαπολιτισμική φρασεολογία.

Ένα παράδειγμα

- «Μας υπογράμμιζε η καθηγήτρια ότι είμαστε ξένοι εδώ, ότι ήρθαμε να δουλέψουμε και αυτή πρέπει να είναι η ζωή μας». (Ικμπάλ, Πακιστάν)
- «Εντάξει, διαφορετικά αντιμετωπίζει ο δάσκαλος εμένα, διαφορετικά το Γερμανό μαθητή, το ξέρω αυτό, το ίδιο είναι και στο δρόμο, διαφορετικά με αντιμετωπίζει ο αστυνομικός και διαφορετικά αυτόν που είναι από την Ευρώπη. Εγώ του μιλάω ευγενικά «κύριε» και «καλησπέρα σας» και αυτός μόλις δει ότι είμαι από το Ιράκ μου μιλάει σα να είμαι ζώο...» (Λαφάου, Ιράκ)
- «Τα συγκεκριμένα άτομα είναι από ασιατικές χώρες και από Αίγυπτο, από Ιράν, Λίβανο, Παλαιστίνη, είναι άτομα περίεργα... Τα άλλα είναι μια χαρά, κυρίως από Ευρώπη».

Οι εκπαιδευτές ως «πρεσβευτές»...

- «Τη βλέπουν τη συνέχεια της γλώσσας. Εγώ τους κάνω φωτοτυπίες πολλές φορές από κείμενα του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη και τους τα δίνω. Τους λέω υπογραμμίστε μου τις λέξεις που ξέρετε. Και βρίσκουν! Τελείωσε. Αυτό είναι η συνέχεια... Αυτό που πρέπει να κάνει ο καθηγητής που διδάσκει ελληνικά είναι να τους ανοίξει τα μάτια.»
- «Τα εν οίκω μη εν δήμω. **Ο σκοπός είναι να είναι περήφανοι.** Να αισθάνονται ότι κάνουν κάτι πολύ σημαντικό που μαθαίνουν ελληνικά».
- «Υποστηρίζουμε αυτό που έχουμε. **Δε σου αρέσει εδώ; Σήκω φύγε...** Αν θεωρείς ότι στη χώρα σου είναι καλύτερα, σήκω φύγε, δε σε πιέζει κανένας να κάτσεις εδώ».

Τι λείπει...

- Η εστίαση στη «διαπολιτισμική ικανότητα» της πλειονοτικής ομάδας (σποραδικά προγράμματα για εκπαιδευτικούς και δημοσίους υπαλλήλους).
- Έλλειψη σύνδεσης και συνεργειών ανάμεσα στις δύο κατηγορίες παρεμβάσεων.

Διαπολιτισμική ικανότητα

- Όχι μία, αλλά ένα «πακέτο» κοινωνικών δεξιοτήτων
- Όχι μόνο αποδοχή της ετερότητας, αλλά ικανότητα αμφισβήτησης των οικείων παραδοχών – οι δικός μας τρόπος σκέψης ως μία από τις πολλές εκδοχές
- Αφορά όλο το φάσμα της διαφορετικότητας – όχι μόνο την εθνοπολιτισμική
- Προϋποθέτει διάθεση κριτικού αυτοστοχασμού και συναισθηματική ευελιξία
- Ανάγκη ένταξης σε όλα τα προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών – οριζόντια ικανότητα

Διαπολιτισμικός εκπαιδευτής

- Δεν είναι μια «ειδική κατηγορία» εκπαιδευτή
- Δεν είναι οι εκπαιδευτές στην εκπαίδευση «ευάλωτων», «ειδικών», «ευπαθών» ομάδων, αλλά σε κάθε εκπαιδευτική δράση
- Σε συμβατότητα με τις ουσιαστικές παραδοχές της εκπαίδευσης ενήλικων
 - ενεργητική επικοινωνία
 - ρόλος διευκολυντή και συνεργάτη
 - επικέντρωση σε ανάγκες, εμπειρίες και βιώματα

Άλλο ένα παράδειγμα: σεμινάριο εκπαιδευτών ΕΚΟ

- **Εκπαιδευτής Εκπαιδευτών:** Εγώ, να σας πω, έχω πρόβλημα με την έννοια του πολιτισμικού σοκ που υπάρχει στο υλικό. Οι αλλοδαποί υφίστανται πολιτισμικό σοκ. Μάλιστα. Δηλαδή ο Έλληνας, που δέχθηκε ένα μεγάλο κύμα μεταναστών δε δέχεται πολιτισμικό σοκ; Μόνο ο μετανάστης; Εγώ έχω δει Πακιστανό να κατουρά το δρόμο κι εκεί πιάνω τον εαυτό μου να γίνεται ρατσιστής.
- **Εκπαιδευόμενος:** Ελάτε μια μέρα στην Πανεπιστημιούπολη, θα δείτε ουρά τους ταξιτζήδες να κατοικούν στην άκρη του δρόμου

Συνέχεια...

- **Εκπαιδευτής:** Να σας πω και το άλλο... Δε μ' αρέσει να βλέπω στην Αθήνα αυτές τις μαυροφορεμένες, σα να είναι καλόγριες. Σας εκμυστηρεύομαι ότι με ενοχλεί σε αφάνταστο σημείο.
- **Εκπαιδευόμενος:** Οι ίδιες οι καλόγριες ή οι μαυροφορεμένοι παπάδες δε σας ενοχλούν; Οι μαυροφορεμένες μαντιλοφορούσες στα χωριά; Η δική σας γιατί φορούσε, μίνι;

Αλληλοτροφοδοτούμενος κύκλος

Διαπραγμάτευση στάσεων

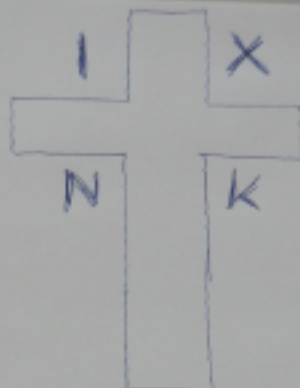
- Μη γραμμική διαδικασία – δεν αφορά κυρίως γνώσεις
- Αργή, με παλινδρομήσεις, συχνά συναισθηματικά επώδυνη – αποστασιοποίηση από μετρήσιμα μαθησιακά αποτελέσματα
- Ρωγμές σε παγιωμένα σχήματα μπορούν να δημιουργηθούν μέσα από:
 - ρεαλιστικές μελέτες περίπτωσης που ανασύρουν εμπειρίες
 - κρίσιμα περιστατικά που εμπλέκουν συναισθήματα
 - προσομοιώσεις
 - παιχνίδια ρόλων / αντιστροφή ρόλων (καπέλα)
 - εργασία σε μικρές ομάδες
 - εργασία σε μη λεκτική βάση
 - αλλαγή του πεδίου αναφοράς – αποστασιοποίηση
 - διεργασίες ενδοσκόπησης - αυτοπαρατήρησης

ένα παράδειγμα...

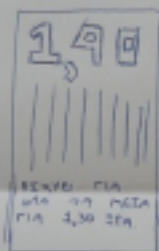
- ⑥ Τι πιστεύουν οι φίλοι μου ότι κάνω;
- ⑥ Τι πιστεύει η μητέρα μου ότι κάνω;
- ⑥ Τι πιστεύει η κοινωνία ότι κάνω;
- ⑥ Τι πιστεύει ο προϊστάμενος μου ότι κάνω;
- ⑥ Τι πιστεύω εγώ ότι κάνω;
- ⑥ Τι πραγματικά κάνω;

10:00 - 12:00

Ο ΣΕΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

ΚΟΒ: ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ (ΚΛΗΣΕΙΣ)

-ΓΑΒ, ΓΟΥΒ, ΕΛΑ ΦΥΓΕ ΑΜΙΟΣ ΣΤΑ ΠΑΙΡΝΟ!!!

ΧΑΛΙΕΜΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ
ΓΙΑ 18€
ΜΕ ΡΟΚΑΜΑΤΟ.

Κοινωπία

ΜΑΘΗΤΕΣ

Τι είναι ο Έλληνας

Βήματα... μπρος και πίσω

- ◉ Αποτύπωση στοιχείων διαπολιτισμικής ικανότητας στο επαγγελματικό περίγραμμα του εκπαιδευτή ενηλίκων
- ◉ Προγράμματα εκπαίδευσης υπαλλήλων, αστυνομικών, δικαστών, εκπαιδευτικών – ορισμένα με βιωματική μεθοδολογία
- ◉ **Αλλά:** Υποχώρηση των προγραμμάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτών και
- ◉ Εστίαση της πιστοποίησης σε μετρήσιμες γνώσεις και δεξιότητες
- ◉ Απουσία της οριζόντιας διάστασης – προγράμματα με εστίαση στην ενδυνάμωση - χειραφέτηση

ΘΕΛΩ ΝΑ ΑΠΟΦΥΓΩ

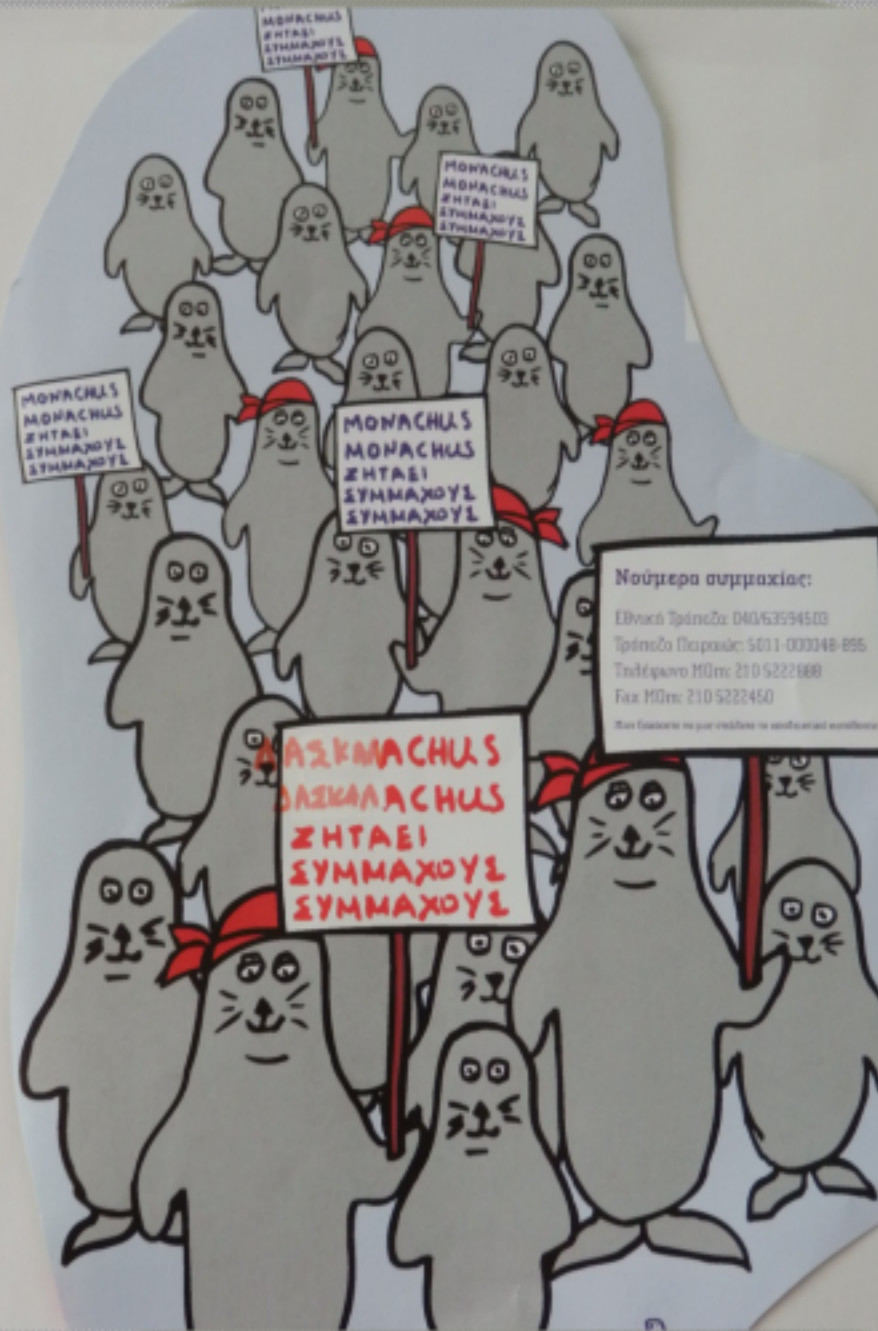
ΤΙΣ ΕΝΟΧΕΣ

ΟΤΙ ΜΟΝΟΣ

ΕΓΩ ΚΑΤΙ ΔΕΩ

ΚΑΝΩ

ΚΑΛΑ

Νούμερα συμμαχίας:

Εθνική Τρόφιχα: 040/63594503

Τρόφιχα Παρυσία: 5011-000348-895

Τηλέφωνο ΜΩμ: 210 5222800

Φαξ ΜΩμ: 210 5222450

Not suitable to put children in unattended situations

συμπεράσματα...

- «Πλειονοτικές» και «μειονοτικές» ομάδες: το αίτημα της νοητικής ευελιξίας, της ενσυναίσθησης, της (μη προαπαιτούμενης) αλλαγής
- Πολιτικές και προγράμματα ένταξης με πραγματικά διαπολιτισμική εστίαση
- Ανάπτυξη περιβάλλοντος «κοινής μάθησης» («πλειονότητα» - «μειονότητα»: Έλληνες και μετανάστες εκπαιδευτικοί, μαθητές και γονείς)